

ACC. N:R M. 9622 : 1-35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Dora Karlberg
Härad: Torna Adress: Eneborgsplanen 2, Helsingborg
Socken: Tgelösa Berättat av: sig själv
Uppteckningsår: 1945 Född år 1881 i Chicago Ill. U.S.A.

Självbiografi

s. 1-35.

Skriv endast på denna sida!

1.
"Lännsagor från min barndom."

För att börja från början för jag kanske tala om att min vagg, om det nu ens var någon vagg, stött bort i det stora landet i väster som kallas Amerika.

Jag följade min far då jag var så liten att jag inte har det ringaste minne av honom. Jag var bara några månader gammal och innan jag fyllt mitte första år var min mor och jag på väg till hennes hemland.

Då jag i någon föregående uttryckt talat om far och syster så de styvfar och "halv-syster" det gäller. Vilket jag bara i följande nämner ty far var "världens bästa styvfar" och någon skilnad på mig och sina egna gjorde han aldrig, utan nämligen att han tyckte jag skulle ha framför de andra, då för att jag var störst.

Från min autograf till Sverige och till
mitt femte år, då mor gifte om sig bod-
de jag hos minna mayfaräldrar på landet.
I Ägelösa by som bod under Kvenstads
herrgård. Därifrån datar sig de barn-
dagsminnen jag nu vill berätta.

"Mayfars trädgård."

Mayfar hade ett pensionsställe i byn, med
begränsande stor trädgård.
Gården var den inte så fin och välvårdad
som trädgårdar i våra dar, men också
intressant. Där var höga träd och stora
buckor rabatter med alla möjliga
gammaldags bråkiga blommor.
Stora syrenbetsrör och ett par karpsteg
uppgick huset som hade en hopmärk-
värdiga tegel och ristade. Jag suttar nu

3.

ACC. N:R M.9622:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att det varit runstenar.

Härnäst jag kunde böja skuldra omkring om jag i trädgården från morgon till kväll, då vädret det blev. Vad upplevde jag inte i denna trädgård. Där fanns alla sorters lustiga kryp, som blev mina vänner. Myror, sniglar med vackra små hus på ryggen, ödlor och grodor.

Läskilt minns jag en liten grön groda som jag en tid hade fången i en nätbur. Jag omhändertog den på alla sätt, matade den och baddade en mjuk massbädd åt den. Jag var mycket ledsen då det visade sig omöjligt att få den att få stå ut just där skulle den ligga om natten. Men fåglar ålskade jag, men de var svårare att komma in på livet.

Vi hade en stor grå kot som hette Brans,

den höll jag mycket av men sen jag lärde mig
förstå att han jagade och även åt, sådana djur
som råttor och musor svalnade min kär-
lek till kisse brans betydligt.

Jag trivdes bäst för mig själv andra barn by-
de jag mej inte om men det fanns "tant-
ar och missar" i trädgårdens mest avlägsna delar
med dem var jag borta. Det förstod naturligt-
vis inte de stora så det talte jag inte om.

Stora människor är så märkliga. De
har jag nog själv också varit sen jag blev
stor och inte längre hade förmåga att se
och höra allt det jag såg och hörde när
jag var barn.

Under rötterna till en väldig gräs bodde
tarntarna. Den jag la örat intill en springa
i barken alldeles ovanför jorden. Kunde
jag tydligt höra, hur de hisslades och tass-

lades därinne. När det började skymma han-
de deo ut ett huvud med röd topphuv
stack ut genom springan. Då äggen såg
att ingen annan än jag var i närheten,
hoppade han ofööräckt ut följd av den ena
lilla tantegubben efter den andra tantegum-
mor och tantebarn. Det var de två skojiga
och näpna. De dansade ringdans, hoppade
back och lekte trevliga lekar. Men så kunde
det brända att mormor ropade på mig,
att det var tid att komma in och vi
var de borta.

I bland när det var riktigt varmt som-
markvällar, sat jag hos mormor och mor-
far på trappan och tittade på de vita villiga
molnen skynna som seglade förbi på
himlavalvet. O vad det fanns mycket
att se, hela städer med gator planterings

6.

ACC. N:R M. 9622:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och höga hus och massor av märkvärdiga
djur, sådana som fanns i mina bilder-
böcker. Jag tröttnade aldrig på att betrakta
molnen. Tvän överdramat tyckte jag om.
I dem såg jag stora mörka bergar och räl-
diga hav, med höga höga som hus och skepp
som gungade på böljorna.
Det var sådana skepp, som det jag själv
kommit med, även det vändliga havet.
Såsom berättade morfar och mormor
ofta. Ett sådant skepp skulle jag resa med
när jag blev stor. Resa dit, långt bort om-
från jag var kommen, se det märkvärdiga
land som vilket jag hörde så mycket be-
rättas, som sådes vara mitt hemland,
men som jag alls icke kom ihåg.
Där fanns stora människor som kallades
"negres", stora människor med stora

7.

ACC. N:R M. 9622: 7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

granna fjäderspydnader på huvudet, det var
"indianer", vilda och grumma, men modiga
och tappra, som jagade fram som storm-
vindar på min häst.

Mitt hjärta svälde av sköthet även av
det besynnerliga som fanns i mitt land.

Där borta på en kyrkogård, liksom de andra
hemma, bara mycket, mycket större, var
en gravkulle, under vilken den färdiga
de, som jag inte kunde minnas.

Den gravkullen skulle jag pryda med
blommor, när jag en gång blev stor nog
att resa dit. Jag hoppade bara det tog så
lång tid, men till slut blev jag stor nog
och då reste jag men det är en historia
som inte hör hit.

"De kallas som gräshoppor."
Jag hade fyllt tre år, alltså måste de ha

varit hösten 1884. De hade ofta hämtat där
det kom främlingar eller vi voro borta,
att de talades om krig.

Man nämnde "störpsen" och "hund-
barken". Med brändt stämman uttala-
des dessa ord. Och så talade man om
"fältmanöver". Inte begrep jag att som sa-
des, men att man menade att de var be-
liga ting som var i gränsen, det förstod
jag och vad fantasierade jag inte ihop.

Ingen av de vuxna ägnade naturligtvis en
tanke åt, att ett så litet barn lyssnade
till deras prat. De hade de nog varit fö-
retigare. Jag brukade sitta lyst och stilla i
en vagn med mina bilderböcker och dock-
or, men jag hade äraner på helgarna och
jag lämnade fantasien fritt lopp.

"Störpsen", jag visste att Ryssland var ett stort

land, "mycket större" än alla andra
land tillhållna nästodder. Vidare hade jag hört
att folkets där var elaka, men "staryssen"
- det tydde på att det bara var en, och en
enda människa skulle väl inte va svär
att på på. På många ställen som det
finns i vår by.

Men om den där "staryssen" var aldrig så stark,
så borde han likväl duka under för övermak-
ten. För den saken tyckte jag också att man
inte behövde änglas. Vårre var det med
"hundtursen". Det var tydligen en farlig hund.
Hundar var jag rädd för. Inspektören på
herrgården hade ett par stora jakthundar, för
dem hyste jag en jättestor skrämt.

På var det "fältmanövern"? En gång hade jag
frågat vad det var och morfar hade svarat
att det var våra beväringssoldater som lekte

krig. Då var det väl heller inte så farligt, då man bara lette. Det stora rusena män-
niskor bydde sig om att leta, tyckte jag då-
emot var måttfullt. Det bevisningarna om
rusena visste jag, för en nära granne hade
en son som var bevisning och honom hade
jag sett. Men krig och krigare, det var nog
ändå farliga saker, så jag var rädd.

Därför, då en granngranne en dag kom
och ropade! Soldaterna kommer som en
svärm gräshoppor, blev det allmän syn-
ställe och jag ja jag ropar under barken,
medtagande min käraste kasacka.

Utanför på gården hördes i det samma ena-
nordbeldande barn och rop på vatten -
vatten! Genom de öppna fönstret hö-
de jag morars röst, - de stakarna ai
helldöda av tröst, låt oss hissa synsamt

ten. — Jag hörde stannanell av hinkar och
vindspelets rassel, när man hissa upp vatten.
Kvinnor hade sagt de stackarna och möjor
ville hjälpa. Silleson måste det inte vara
så förligt som jag först trodde. Förstiktigt
kropp jag fram och upp på en stad och köpte
ett. De hade dock inte varit märkbar-
ligt om jag ramlat baklänges av fiskerac-
kelsse. Hela gården och vägen utanför var full
av folk. Just detta var krigen. De var
när i dammiga illa medfarna kläder,
uniformer fick jag sen veta att de hette.
De var svettiga och smutsiga även all be-
skrivning och ett sånt liv de föde.
Kvinnor och vår närmaste granne som hade
brunnen gemensamt hjälptes åt att hissa upp
vatten. Kvinnor och grannar som kom
släpande med alla köll som pringligt

kunde användas att dricka av. Koppor, glas, skopor, ja t. o. m. kastullar lånades ut. Då det likväl inte fändes, såg jag karlarna dricka av sina smutsiga mäsor. När intill det öppna fönstret stod en soldat, han stod bakom de andra hade kanske ingenting färd, hade ingenting att dricka. Med honom kände jag plötsligt ett stort medlidande, kvickt rusade jag in till mitt dockeskap och fäste tag i min lilla mugg, som var prydd med blommor och en kättunge som lekte med ett gammugstam. Jag kravla mig åter upp på stolen och sväste med ett artigt leende muggen till mannen utanför. Tack min lilla vän förde jag honom säga på en sjungande dialekt. Därpå armbågade han sig fram till vattenet fylld muggen och kände tillbaka. På så sätt och

drack. Över kanten på muggen såg jag ett par
glitterande blå ögon, i ett ansikte vändigt
av dam och smet. Radd drog jag mig till-
baka men sedan han med folkvännen
torkat bort det värsta tyckte jag han se
riktigt igen och jag blev stark modigare och
innan loppet av några minuter var vi
de bästa vänner. Han bjöd sig fram och kys-
te mig helt enkelt ut genom fönstret och
fram hans arm. Måttade jag och han dock
ut över mängden. På småningarna hade
de druckit sig otärliga och en man med
skägg och en grannare uniform än de and-
ra ropade något med väldig rosk som
jag inte begrep. Jag sattes åter vid fönstret
en innan för fönstret och min nye vän
skyndade bort. Man ställde upp sig två
och två och efter ytterligare några barer

ord, bājade från den skäggie mannen, iden
granna kostymen, bājade hela ledet påta
sig i rörelse och låga ner på den smala by-
vägen. Morfar berättade sedan att det var
"beväringspartier" som kommit långt, långt
bortifrån för att vara med under stora
fältmanövern som skulle gå av stapeln nästa
dag. De hade marscherat många, många
mil under många heta timmar.

De hade kommit igenom ett par byskäng-
re lant och där hade folket varit så grumpy
att de helt enkelt inte låt för sina brunnar.
för att för ha sitt vatten i behåll.

Det hade varit starkt torka under långtid
och man var rädd för vattenbrist. För ett par
hundra man kunde göra slut på en hel del.
Jag kunde emellertid inte förstå hur någon
nådde några stockars tästiga människor

vatten det kostade ju ingenting. Nu hade
en hel mängd bebor samlats på gården
och händelsen "stöttes och blöttes" i tinital.

"Hittiprsta möte med kungen."

Det var inte vår nuvarande kung, utan hans
far Oskar II

På en dag stod jag i en glänta i häcken,
som angav trädgården. Utanför fanns en
potatisåker och där någon meter från mig
låg en gammal på alla fyra och plockade
potatis, under det hon lyssnade till min
livliga berättelse om soldaterna som kom
som "gräshoppor". Naturligtvis hade hon
sjölv sett detta men hon lät sig vara
mycket intresserad. Plötsligt hordes ljudet
av en galopperande häst. Det kom all
närmare och i nästa ögonblick framman

flög en vit häst även diket utanför häcken.
 En ryttare i glittrande uniform satte fram
 åtlutad även hästens hals och den på-
 demre, ja kunde det vara med ett bidrag.
 Jag tyckte mej icke hus högra armen gick
 upp och ner. Jag stult gällt i fristäm-
 seln, men gumman i poststäm-
 skadade sin kullna näve mot den
 flyende ryttaren och ropade jag troika-
 ren i galen, ska han rida även folk?
 När han kom springande och ropade med
 arldan i halsen att det var kungen och
 att han var förföljd av fiendliga kungar
 som försökte ta honom till fånga.
 I det samma kom fienden stannande
 utanför trädgården men de hade tappat
 bort spåret och den dungen föll de inte tag
 i den vackra mannen på den vita hästen.

Senare togs han tillfånga på herrgården
 ägor och där såg vi honom sitta på en liten
 bänk som kallades "kärrbacken". En ätte-
 hög antagligen. Vad jag tyckte det var synd
 att honom han såg så trött ut, sitta på
 sin häst med hängande armar och bält
 runt. Backen var omringad av fiendliga
 soldater. Men att detta var kungen hade
 jag svårt att förstå. Visserligen hade han
 något väldigt grått på huvudet men
 det var i alla fall ingen guldstäva, och
 han hade ingen guldstickad mantel, inget
 äpple och ingen spira. Nog för att kungen
 var rakt, men jag såg många likaså och
 så tyckte jag. Det var hans officerare så de
 män. Ja det var den stora fältmarskalken,
 en "pippebakel" som sedan dryftades vitt
 och brett under långa mörka vinterkvälar
 då grannarna hälsade på varandra.

"Jag är inte till salu."

Det låter kanske konstigt men det är faktiskt sant
att man velat köpa mig. Det var dagen efter fältmars-
åreern. Byborna stod i klungor utanför Kungälds-
trädgården, för att få se en skymt av all staden
och granntätern. Där var nämligen många
Kungens uppvaktning och officerarna som
hade sina fudar med. Guldsmidda herror
och damer i lysande toaletter promenerade
avströmmade i trädgården. — Och där höga och vackra
kom Kungen utför trappan. —

I dag såg han så glad ut, skrattade och prat-
ade. Så jag kunde förstå att de främlingar soldaterna
som i går tog honom till fånga, inte ha-
de varit mycket stygga mot honom.

Det såg jag också tydligt där jag stod
i första ledet bland nyfilerna, till storvann-
skapet för en herr och ett par damer, som kom

trädgårdsängen fram. Det så förtjusande bara
 berättade den ena damen som var ung och
 vacker. Han kom springande emot mig
 med utsträckta händer. Jag drog mej skam-
 sen undan och gånade mej i marmorskjort.
 Men jag blev hämdragen och upplyftad och be-
 smädd. Han frågade vad jag hette och om jag
 var tillräckligt för honom ville kysa mig.
 Först trodde ju morfar och morfar att det
 var skämt men det visade sig vara ena
 ranna allvar. Det visade sig vara ett
 högt uppsatt hertskap vid hovet och
 hertsen förklarade att de inga barn hade,
 men länge sökt efter ett adoptivbarn.
 Om de fick mig skulle jag få det så bra
 så bra. Morfar och morfar och morfar,
 som ju varit kammarfröken hos kungens
 kammarfröken och fruherren Gösta Gyllen

brock, och förstod hur man borde uppföra
sig mot så fint folk - boka och skrapa
med fsten under det han höll sin hatt
tryckt mot benarna. Han boka och skrapa
och boka igen, allt under det han för-
klarade att jag inte var till salu.

Man började med att bjuda 10.000 för
mig och höjde med den ena 3.000
lappan efter den andra ända till man
var uppe i en ganska stor förmögenhet.
Detta begrep jag naturligtvis inte då, men
sen lärde jag det ofta samtala.

Damen satte sig på en bänk med mig
i knät. Jag fick boka med hennes arm-
band och klocka och lovade, att om jag
bara ville följa med henne hem till
den stora staden där han bodde, skulle
jag få så mycket vacker och god jag

kunde änsta mej. Det lockade dock inte och
när nu flera damer och herrar kom till,
börja jag gråta och be att få gå till morfar.
Morfar och därpå höll ett ställigt ekipage
utanför trädgårdsgrunden och en lakej kom
med hälsning från sin hästcarri som så
vare i ragnen om morfars inte tänkte
saken och reitligen inte ville lämna mig.
Men det blev blankt mej.
Jag har ett foto av mej som är tagit vid den ti-
den och det får vi se mej. At man ansåg mej
vård en hel förmågenhet. Jag tyckte inte att
jag är något särskilt. Jag var då inget van-
ligt barn. Jag hade en liten trubbnos, ett
par tråkiga blå ögon och några iakt-
hållare. Men jag var nästan klädd och
skilde mej betydligt från de andra by-
barnen. Det var väl orsaken, som jag ha-

2
Min första skoldag.

Ja det var inte i den ritliga skolan, den låg
i Lund, dit vi senare flyttade.

Jag var närmare fem år. Morfar hade en god in-
kom och vi mera var pensionerad men han var
ett lärare i byn. Bland andra hade min egen
mor gått i skola för honom. "Mäster" kal-
lades han. Han var högt gammal, ryggen
var böjd och ansiktet rynkeigt och jag minns
att han hade en avsnittat stor näsa och den
länga svarta rocken han alltid gick klädd
i, skiftade i grönt. Men dock vad han var
rolig och vad han berättade många sagor
och spökhistorier och historier om häroar och
och blåskulleböjningar för mej.

Vad han hette kan jag inte minnas, men jag
som hade varit att uttala hans namn när
jag var mindre, kallade honom Läckigen.

Han hade för vana att alltid då han satte sig ner lägga händerna på knäna med vitt utspårade fingrar och så så han loh-ha - ja - skimen. - När jag var mycket liten brukade jag hålla honom påt som jag gick där satte jag mej på en pall, la mina utbredda fingrar på knäna och djupt och eftertryckligt sucka jag "Åse men flackgen." "Det fick jag höra av morfar ändå" till jag var vuxen.

Jag hade hört att han levde på sin pension. Det minnade jag mycket även för jag hade ofta sett honom äta och dricka hos oss så han levde också på mat han likt sin vi andas. Nå ja slutligen fick jag klart för mig vad pension var för något och fick även veta att vi själva levde på den pension morfar fick av den baronens dotter.

Mäster var mycket förtjust i mig jag brukade
 rida ranke på hans kua och häva på
 när han berättade. Bland annat berättade
 han om min mors farfar som varit med
 i två krig. Det ena var finska kriget
 1808? då han varit "lantvärn", då hette
 han Eld. Vidare ^{hade} han 1813 eller 1814 varit
 med "Kal Johan general Kadrell och
 Jöns Persson och skjutit upp "Läpsigastar".
 Den gången var hans soldatnamn Petter.
 När morfar fick plats hos baron Gyllenkrantz
 ville han tagit sig det namnet men
 baronen tyckte det var ett förkastat avä-
 dersnamn så det gick inte alls.
 När återkommande till mäster en dag und-
 rade han om jag inte skulle tycka det var
 roligt att kunna låna gård! Om jag ville
 kunde jag komma hem till honom en eller

ett par timmar vardag så skulle han lära
mig. Om jag ville! Jag gillade högt överfä-
slaget. Mäster som var enklings laddde en-
som i ett gammalt hus, lagade sjöter smi-
mat och utförde försärrigt och arbete.

Jag hade varit där många, många gånger.
Han hade en hel del trevliga saker att hitta på,
men jag tyckte synd om honom för han hade
ingen duk på bordet och det var enligt min
mening något av det allra finaste. Trost
basta rum som kallades frimakeri hade vi
en "våldigt fin duk". Den var virkad med
"stjärnor, hål och kromelurer och hade långa
fransar som nådde nästan ända till golvet.
En sån duk skulle jag virka till mäster
när jag blev stor. Nu satte jag mig för att den
skulle han få för han ville lära mej lära.
Klockan gick ovanligt sakta, denna min

första skoldag. Den ville jag aldrig bli så mycket
 att det var tid att gå. Till vågen på att bryta
 det regna och var det något mer än hundra
 år, jag var rädd för så var det regn.
 Denna dag kunde dock inte regnet avskrä-
 ka mej, men jag vågade inte gå ensam, utan
 morfar fick följa mej då det äntligen blev
 tid. Morfar gick sig inte så brått, att gå
 hem igen. Han hade en hel del att tala med
 sin gamle vän om. Till sist blev jag skä-
 tlig att jag rätt och rätt först ut honom
 genom dörren och nu äntligen skulle det
 bli läsa av. Vårsta la ett par bräder på en
 stol och avsnar dem en kudd för att jag
 skulle stå tryggt till bords ordentligt.
 Jag hjälptes upp och framför mej lades en
 gammal trasig k. P. E. bok. Ja min lilla
 lilla vän, om du nu är riktigt duktig,

så ska du få något gott när du slutat och
 så ska vi lägga B. P. E. boken på ett varmt
 ställe, så kan du ha den typiska värper till
 i morron. Bete vad jag var förvåntansfull
 jag undrade också hur en papperstyp. Kunde
 värpa men när mästern så det var det säkert
 sent mästern användes aldrig, det visste jag.
 Ja jag började stava och lägga ihop på ett helt
 annat sätt än jag fick läsa mej då jag kom
 i den riktiga skolan. Innan paret sågt
 hade fräken min fräken blivit med mej
 då därför att jag redan kunde läsa och tyckte
 att det där systemet med "linda" var ganska
 användigt. Om jag var duktig denna min för-
 sta skoldag, ja skulle jag ha mästern, så ö-
 verträffade jag alla hans förväntningar.
 Vi höll på en stund, tyckte jag, men mästern
 så även en timme. Så slog mästern igen

boken och fötclarade att om hade jag verkligen
gjort mig förtjänt av något litetigt gott.
Jag skulle få smaka hans inroteta plam-
mon. Ah! inroteta plommon det hade
mamma därhemma, söta härliga, som
han brukade servera med gräddde tår.
Mäster gick ut och kom strax tillbaka med
en stor lerkruk, som han ställde på bordet.
Läste upp tidningspapperet som var hun-
det över med en "Gusagarnstråd" hän-
tade en lefat och en sked från skåpet
borta i hörnet. På bänjade han lägga upp
det ena härligt gula plommonet efter det
andra. Jag önskade bara att fotet varit stö-
re, men kanske skulle han lägga upp
en gång till. Krukan var stor, den var
så hög att jag inte där jag satt, kunde se
när i den, men att där var mycket i

den, det märkte jag när han öste upp, för
han behövde inte slänga skeden så djupt.
Så ställde han foten framför mig och räck-
te mig skeden. Var så god.

Jag valde ett stort plomman som såg läck-
rare ut än de andra och stoppa det hastigt
i munnen. Att det inte kom lite hastigt
ut igen, berodde säkert på att jag var ett
vällingfast barn. Det var nämligen
ättlesplomman, som särskiljen intcha-
de att den allra minsta gnutta socker.
Hörmintone var de säkert surare än räv-
ens rönkbrä och påven var lycklig han för
han kunde ju inte komma åt rönkbrä.
Jag därefter satte här med ett var i min
ögon förskräckligt stort fat ohäggligt sura
plomman framför näsen på mig och ett
färväntansfullt ansikts uttryck sig på.

mej och lika förvåningsfullt pågick den va-
re gamle mannen att jag tyckte det var
gott. Vad skulle ett barn i våra dagar ha gjort
spottat ut plannan och öppet och ärligt
sagt ifrån att det smakade rysligt. Jag vet
ätningsstone många som hade gjort så. Det gjor-
de man inte i min barndom, i varje fall
inte om man var ett smått barn.

Jag åt beskedligt upp allt som låg på fatet,
men då jag satt och tänkte då jag blev
tillfrågad om jag ville ha mer. Först då jag
åtit en sån portion till vågade jag säga
att jag inte orka mer.

Ja detta var min första skoldag och det kom-
de lätt ha blivit den sista för den skolmäs-
aren, om inte mormor förbjöd det honom
att oftast ge mej plannan, min maff
tålde den inte och där så han tyvärr

mycket smut. "Mäster kunde inte nog betyda
jag hade ju tyckt så mycket om dem.

Så jag nästa dag åter kom till skolan. Plösk
ade mästern fram H.P.C. boken där den låg långt
nere i botten på vängen och vad såg rimligt
förväntade sig, tyggen hade varit en
veteskarpa. Han skulle tycka jag att det gärna
kunde varit en bulle, men skarpan var
åtminstone inte sur.

Det var en smäll tygg, för var dag hade den
varit något. Ibland en sockerbit och i-
bland en kaka, eller en "pyrostyver". Men
man kan ju även tänka sig att jag var
särskilt duktig, så jag verkligen gjorde
mej förtjänt av vad tyggen förväntade mig.

Räven, hänsjättat och "tiabankan"
Där var en inspektör på herrgården, som

ofta kom hem till oss. Jag tyckte om att följa
med morfar ner till herrgården och höra på
hans inspektören om han bara stängde in
sina hundar. Men han hade en tårn rår-
neur var mycket lustig den var jag inte
rädd för, för han var i bux, så han
var kanske inte sådeles farlig.

Jag vågade beundra den på vederbärligt
avstånd om bara morfar höll mej hårt
i handen. Den var trevlig gjorde varjehva-
da krammsprång och tittade på en med
sina pigga ögon, allt medan den la
huvudet på sned an åt ena an åt andra
så hållt. Själven brukade prata med
den och retas smält med den.

En gång då vi stod och tittade på den
så inspekterade, ni tror naturligtvis
att ni skulle se så plök, som man

säger, men det s den vinst inte. Där
ska ni få se här har jag ett hänskjätt
och här en lisa i den handen nu skulle
man tänka att den skulle vinna vinst
tän men de går han inte utan han
väljer det vädelsa hänskjättat. Så
sträckt han fram båda händerna och
såsen kom strax och rasade in i
serad fästna tian, sen på hänskjättat
och så - kvickt som tanken bragg
bragg han tian och slöt den.

Det var en mycket snarpen inspektör
som tittade långt efter ningen som för-
svann. Vad vi skattade och vad
morfen ofta var "sprydlig" mot honom,
för den saken.

"Elden är lös"

Morfens bus låg i öre änden av häd-

gården, på andra sidan om huset vägar-
planen. Till vänster om denna låg ett gammalt
hus bara några meter från vägen. Det
ägnas eller åtminstone beboddes av en
sam kallades "Pasken", om det var hans
namn vet jag inte. På samma sida
om vägen men nere vid stora byväg-
en låg ett hus ägaren där hette "Per Ols."
Båda husen i byn var täckta med halms
och vid en eldsvåda var det fara vägen,
att åtminstone en stor del av dem
skulle gå åt, så elden var man all-
tid försiktig med, men en gång hände
olyckan, det var visst skotseld från
byggen. Man hörde det först väckta rop-
et att elden var lös hos Per Ols.
Båda som rindigt kunde komma,
bland barna i byn rusade till för

att släcka. Man reste stegar och karmar
bildade kedje och langade ratten.
Man rev bort den brinnande karmen med
långe "basshagar" och arbetade på livet.
Man lyckades verkligen begränsa elden
till bara taket men flera gånger tog
vinden i och stora eldflakor flög ⁱⁿ i vår
trädgård. "Eldkottar" kallade man dem.
Det är sant! Raskens hus låg i råk
hjul och i själv vindriktningen
och var mera utsatt. Det hade också
fått eld där i taket en par gånger.
I himmar såg det mycket hotande
ut, men man lyckades bli herre över
elden, så det blev bara en takbrand
som väl var.